

**Protokół z XIII posiedzenia
Międzyresortowego Zespołu do spraw Materiałów Niebezpiecznych Zalegających
na Obszarach Morskich Rzeczypospolitej Polskiej**

8 września 2025 r.

Ministerstwo Infrastruktury, ul. Nowy Świat 6/12 w Warszawie

1. Otwarcie posiedzenia i powitanie uczestników.

Z upoważnienia Ministra Infrastruktury spotkaniu przewodniczyła Pani Natalia Zając – Zastępca Dyrektora Departamentu Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej w Ministerstwie Infrastruktury.

2. Przyjęcie porządku obrad.

Porządek obrad przyjęto bez zmian.

3. Omówienie współpracy resortów zaangażowanych w działania prowadzone w ramach grup HELCOM, w szczególności EG SUBMERGED. (Członkowie Zespołu)

Sekretarz Zespołu poinformował, że w wyznaczonym czasie jeden resort przekazał uwagi do udostępnionych raportów dotyczących zatopionych materiałów niebezpiecznych opracowanych przez HELCOM EG SUBMERGED. Zespół postanowił, że Członkowie ponownie przeanalizują dokumenty i wniosą ewentualne zmiany w trybie rejestracji zmian.

4. Przedstawienie informacji nt. projektu „Analizy ryzyka dla ludności związanego z zagrożeniami wynikającymi z zalegania materiałów niebezpiecznych w obszarach morskich RP”. (MSWiA)

Przedstawiciel MSWiA przedstawił stan prac nad przygotowaniem Analizy. Członkowie Zespołu podtrzymali swoje uwagi do treści dokumentu. W związku z trudnościami w wypracowaniu wspólnej koncepcji Zespół podjął decyzję o zwołaniu dodatkowego posiedzenia dedykowanego Analizie. Termin spotkania zostanie uzgodniony w trybie obiegowym po zrealizowaniu ćwiczenia organizowanego przez MSWiA.

Przedstawiciel MSWiA poprosił resorty o ponowne przestanie uwag.

5. Informacja na temat przygotowania i przeprowadzenia trzydniowego ćwiczenia na obszarze polskich wód morskich nt. „Działanie służb, inspekcji na wybranym akwenie polskich wód morskich i w polskiej strefie brzegowej w sytuacji wystąpienia skażenia”. (MSWiA)

Przedstawiciel MSWiA przedstawił informację nt. przygotowania i przeprowadzenia ćwiczenia sztabowego pk. „BAŁTYK 2025”, które odbędzie się 17 października 2025 r. Zgodnie ze scenariuszem podczas ćwiczenia będą rozpatrywane przypadki zanieczyszczenia:

a) „substancją ropopochodną” oraz b) „niebezpieczną substancją chemiczną”. Kwestią kluczową będzie ustalenie zakresu zadań i odpowiedzialności podmiotów (cywilnych i wojskowych) biorących udział w czynnościach związanych z neutralizacją oraz usunięciem skutków zdarzenia związanego z uwolnieniem substancji niebezpiecznej na wodach terytorialnych RP. W minionym tygodniu podmioty wiodące w tematyce ćwiczenia otrzymały

pismo w sprawie wskazania członków „zespołu autorskiego”, który w najbliższym czasie omówi kwestie organizacyjne.

Ponadto przedstawiciel MSWiA wprowadził Członków Zespołu w tematykę ćwiczenia i planowane w jego ramach działania. Przedstawił również listę podmiotów, które zostaną zaproszone do udziału.

Przedstawiciel MON zwrócił uwagę, że należy uwzględnić potrzebę zrównoważenia punktów agendy ćwiczenia i liczby uczestników. Zaproponował, by podmioty uczestniczące w ćwiczeniu nie tylko przygotowały się do rozmowy na wskazane tematy, ale także opracowały, w zakresie swojej właściwości, pisemne zestawienie odpowiedzi na pytania przekazane przez MSWiA.

Przedstawiciel MSWiA poprosił resorty, które otrzymały zaproszenie do „zespołu autorskiego” ćwiczenia, o przygotowanie i przekazanie wkładów w trybie roboczym bezpośrednio do organizatorów ćwiczenia.

Przedstawiciel MSWiA przedstawił również informacje na temat tegorocznej edycji międzynarodowego ćwiczenia HELCOM BALEX DELTA 2025 zorganizowanego w Świnoujściu w dniach 26-28 sierpnia 2025 r. (dot. reagowania na zanieczyszczenia środowiska morskiego) oraz ćwiczenia KRAKEN 2025 organizowanego przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdyni 11 września 2025 r. (dot. pomocy poszkodowanym w wyniku katastrofy morskiej).

6. Przedstawienie informacji nt. opracowania jednolitego, zbiorczego zestawienia wszystkich prac badawczych i naukowych realizowanych w odniesieniu do materiałów niebezpiecznych zatopionych w polskich obszarach morskich, zawierającego zarówno dane dotyczące projektów (badań naukowych) już zrealizowanych, jak i planów takiej działalności. (MNiSW)

Przedstawiciel MNiSW poinformował, że realizacja zadania w jego ocenie jest niemożliwa, a przynajmniej bardzo skomplikowana.

Przewodnicząca poprosiła o przekazanie danych, które przedstawiciel MNiSW zdołał zgromadzić.

7. Wspieranie badań naukowych i innowacji w obszarze tematycznym w ramach istniejących narzędzi i programów realizowanych przez podległe MNiSW agencje finansujące badania naukowe. (MNiSW)

Przedstawiciel MNiSW powtórzył informację jak w punkcie nr 6 porządku obrad.

Ustalono, że do kolejnego spotkania Zespołu MNiSW przedstawi przynajmniej zestawienie projektów naukowo-badawczych realizowanych w latach 2015-2024 przez polskie podmioty naukowe w ramach Narodowego Centrum Nauki (NCN) i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR), dotyczących zatopionych materiałów niebezpiecznych – łącznie 16 projektów (10 w ramach NCR i 6 NCBiR).

8. Przedstawienie informacji nt. analizy POWM w zakresie zatopionych materiałów niebezpiecznych oraz przygotowanie rekomendacji działań wymagających podjęcia przez Zespół. (MI/DGW)

Przedstawiciel MI DGW poinformował, że analiza została przygotowana. Dokument wraz z załącznikami zostanie w najbliższym czasie przekazany Członkom Zespołu do zapoznania się z nim i zgłoszenia uwag.

Przewodnicząca zwróciła uwagę, że opracowany materiał może stanowić ważny wkład dla „zespołu autorskiego” ćwiczenia organizowanego przez MSWiA.

9. Przedstawienie informacji na temat stworzenia bazy kontaktowej podmiotów i instytucji potencjalnie zaangażowanych w temat materiałów niebezpiecznych zalegających na obszarach morskich RP. (MI/DGW)

Przedstawiciel MI DGW przedstawił postęp prac nad przygotowaniem bazy kontaktowej. Uwagi zgłoszone przez Członków Zespołu zostały uwzględnione. Projekt został również skonsultowany z inspektorem RODO. Projekt bazy danych opracowany przez MI DGW stanowi solidną podstawę do dalszych prac, które powinny skupić się na uzupełnianiu brakujących informacji oraz dopełnieniu wymogów RODO. Po otrzymaniu od MI DGW informacji na temat spełnienia uwag inspektora RODO oraz finalnej wersji projektu bazy danych Sekretarz przekaze je Członkom Zespołu do skonsultowania wewnątrz resortów.

10. Przedstawienie informacji nt. opracowania wytycznych / stworzenia najlepszych praktyk w zakresie oceny wpływu działań związanych z usuwaniem wraków, substancji ropopochodnych, amunicji konwencjonalnej i chemicznej z Morza Bałtyckiego na ekosystem morski, ze szczególnym uwzględnieniem ssaków morskich i ichtiofauny, stanowiących podstawę do dalszych prac nad opracowaniem konkretnych działań minimalizujących negatywny wpływ na poszczególne elementy środowiska morskiego. (MKiŚ/RDOŚ)

W związku z nieobecnością przedstawiciela MKiŚ/RDOŚ punkt został przełożony na następne posiedzenie Zespołu.

11. Przedstawienie informacji na temat zebrania dotychczasowych danych (m.in. z postępowań administracyjnych, w tym raportów, zapisów decyzji) odnośnie do zastosowania środków mitygujących dot. fauny morskiej ze szczególnym uwzględnieniem ssaków morskich oraz ichtiofauny w przypadku detonacji materiałów wybuchowych na morzu. (MKiŚ/RDOŚ)

W związku z nieobecnością przedstawiciela MKiŚ/RDOŚ punkt został przełożony na następne posiedzenie Zespołu.

12. Przedstawienie aktualnego stanu realizacji inwestycji wykonywanej w ramach KPO, dedykowanej zatopionym materiałom niebezpiecznym. (UM w Gdyni)

Przedstawiciel UM w Gdyni poinformował, że we wszystkich czterech lokalizacjach trwają badania, są one jednak na różnym etapie zaawansowania. Najbardziej zaawansowane są prace prowadzone na wraku statku Stuttgart, a w lokalizacjach Rynna Słupska i Głębia Gdańska powstały opóźnienia w związku z zakłóceniami sygnału GPS przez Federację Rosyjską. W ocenie przedstawiciela UM w Gdyni, mimo zidentyfikowanych trudności, zakończenie inwestycji w terminie wskazanym w KPO jest możliwe.

13. Przedstawienie informacji dotyczących międzyresortowej koordynacji i wymiany informacji dot. realizacji działań wymagających udziału partnerów międzynarodowych lub wykraczających poza polskie obszary morskie i przygotowanie informacji nt. prac podejmowanych na forach międzynarodowych. (MSZ)

Przedstawiciel MSZ przedstawił informacje na temat działań resortu, w szczególności w związku z przewodnictwem Rzeczypospolitej Polskiej w Radzie Państw Morza Bałtyckiego (RPMB) od

1 lipca 2025 r. do 30 czerwca 2026 r. Jednym z kontynuowanych działań jest kwestia amunicji zatopionej w Morzu Bałtyckim. MSZ wystosował do swoich placówek pismo z prośbą o przekazanie propozycji dodatkowych działań związanych z przewodnictwem w RPMB. Ambasada w Berlinie planuje zorganizowanie na przełomie maja i czerwca 2026 r. spotkania dedykowanego zatopionej amunicji. Spotkanie będzie obejmowało analizę podejścia Niemiec i organizacji międzynarodowych do tego tematu, wymianę doświadczeń naukowych i zaprezentowanie polskiego dorobku w tej dziedzinie.

Przedstawiciel MSZ przekazał informację, że przedstawiciel Litwy zwrócił się do przedstawiciela Polski z propozycją współorganizacji na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ (ZO NZ) „side event’u”, którego tematem miałyby być broń chemiczna zatopiona w morzach, ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Bałtyku. MSZ zasugerowało, aby przedsięwzięcie zostało zorganizowane w ramach tematyki zagrożeń środowiskowych (II Komitet ZO NZ), a nie szeroko rozumianego bezpieczeństwa (I Komitet ZO NZ).

Ponadto przedstawiciel MSZ poinformował o interpelacji nr 11616 posła Rafała Komarewicza w sprawie działań rządu RP mających na celu oczyszczenie dna Bałtyku z niemieckiej amunicji. Interpelacja została skierowana do MKiŚ oraz MSZ. MKiŚ przekazało już swoją odpowiedź, a MSZ jest w trakcie jej opracowywania.

14. Przedstawienie aktualnych informacji na temat prowadzenia, w związku z rozwojem morskiej energetyki wiatrowej na Morzu Bałtyckim, kwartalnego monitoringu aktywności spółek nadzorowanych przez MAP w obszarze znajdowania oraz identyfikacji materiałów niebezpiecznych zalegających na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej oraz monitorowania ich usuwania przez właściwe podmioty w oparciu o informacje pozyskane ze spółek, nadzorowanych przez MAP, realizujących projekty budowy morskich farm wiatrowych na Morzu Bałtyckim. (MAP)

Przedstawiciel MAP przekazał zestawienie najważniejszych informacji dotyczących aktywności spółek nadzorowanych przez MAP w obszarze zatopionych materiałów niebezpiecznych. W II kwartale 2025 r. spółki te nie zidentyfikowały kwestii problemowych w zakresie lokalizacji, identyfikacji oraz usuwania materiałów niebezpiecznych przez właściwe podmioty.

Przedstawiciel UM w Gdyni poinformował, że pojawiły się dwa pierwsze wnioski o zgodę na neutralizację zatopionych materiałów niebezpiecznych. Jest to okazja do sprawdzenia w praktyce uregulowań prawnych i administracyjnych wprowadzonych w kwietniu 2025 r. w ustawie o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Przedstawiciel MSWiA poinformował o konferencji zaplanowanej na 24 września 2025 r. Konferencja będzie poświęcona między innymi problematyce bezpieczeństwa morskich farm wiatrowych. Przedstawiciel MAP poprosił o przekazanie zaproszenia na to wydarzenie.

15. Sprawdzenie obszarów historycznych zagród minowych w rejonie portu Kołobrzeg w zakresie występowania przedmiotów wybuchowych i niebezpiecznych (PWiN) pochodzenia militarnego. (MON)

Przedstawiciel MON poinformował, że w związku z realizacją innych przedsięwzięć – uczestnictwem w ćwiczeniach morskich oraz oczyszczaniem z materiałów wybuchowych i niebezpiecznych obszarów pod budowę obiektów infrastruktury portowej i przesyłowej – realizacja zadania nie została zrealizowana.

16. Przygotowanie przez resort Obrony Narodowej we współpracy z Ministerstwem Rozwoju i Technologii, informacji dotyczącej ram prawnych odnoszących się do znalezionej starej i porzuconej (w tym zatopionej) broni chemicznej. (MON i MRiT)

Przedstawiciel MON poinformował, że prace nad dokumentem są zaawansowane – zadanie powinno zostać zrealizowane do końca października 2025 r. Zakłada się, że analiza będzie częścią materiałów informacyjnych przygotowywanych przez Międzyresortowy Zespół na listopadowe posiedzenie Sejmowej Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej dotyczące informacji nt. zagrożeń związanych z zatopioną bronią chemiczną – analizy wpływu na środowisko i zdrowie publiczne, oceny dotychczasowych działań monitorujących, współpracy międzynarodowej oraz propozycji skutecznych rozwiązań.

Przedstawiciel MRiT potwierdził przekazane informacje.

17. Omówienie przygotowania do listopadowego posiedzenia Sejmowej Komisji Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, podczas której omawiana będzie kwestia zagrożeń związanych z zatopioną bronią chemiczną w Morzu Bałtyckim - analiza wpływu na środowisko i zdrowie publiczne, ocena dotychczasowych działań monitorujących, współpraca międzynarodowa oraz propozycje skutecznych rozwiązań. (Członkowie Zespołu)

Przewodnicząca poinformowała, że w MI DGMiŻŚ przygotowano wstępną wersję stanowiska do przedstawienia na posiedzeniu Komisji. Dokument uwzględnia prace Zespołu i w terminie bliższym posiedzeniu Komisji Sejmowej zostanie uzgodniony z Członkami Zespołu.

18. Omówienie uwag do koncepcji modyfikacji strony internetowej Zespołu. (Członkowie Zespołu)

Sekretarz Zespołu poinformował o braku uwag Członków Zespołu do projektowanych zmian strony internetowej Zespołu oraz o braku wkładu do poszczególnych zakładerek.

Przewodnicząca poprosiła Zespół o ponowne rozważenie przekazania wkładu. Sekretarz Zespołu w miarę posiadanych materiałów wprowadzi zmiany na stronę z pominięciem zakładerek, które z powodu braku wkładu pozostałyby puste.

19. Przedstawienie bieżących informacji na temat działań związanych z materiałami niebezpiecznymi zalegającymi na obszarach morskich RP, w tym o projektowanych regulacjach prawnych, udziale w szkoleniach, spotkaniach i konferencjach krajowych i międzynarodowych oraz otrzymanych zgłoszeniach na temat zidentyfikowanych materiałów niebezpiecznych lub powiązanych z nimi problemów. (Członkowie Zespołu)

Przedstawiciel GIOŚ omówił zmiany wprowadzane w monitorowaniu zatopionych materiałów niebezpiecznych w ramach drugiej aktualizacji programu monitoringu wód morskich. Planowane jest zwiększenie zakresu monitorowania związków bojowych środków trujących w rybach z 4 do 7 łowisk, arsenu w osadach z 9 do 12 stacji, wprowadzenie monitoringu związków arsenoorganicznych w osadach w 9 stacjach, zwiększenie zakresu monitoringu iperytu i pochodnych iperytu z 6 do 9 stacji. W zakresie wraków monitoring zostanie poszerzony o badania wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) w warstwach osadu (0-2 cm, 2-4 cm, 4-6 cm, 6-8 cm, 8-10 cm). W rejonie Morza Bałtyckiego tylko Polska prowadzi tak szeroki monitoring związany z substancjami wskazującymi na obecność zatopionych materiałów niebezpiecznych.

Przedstawiciel MON zasugerował wykorzystanie przedstawionych przez GIOŚ informacji w stanowisku na listopadową Komisję Sejmową. Zespół powinien poinformować, że koszt ww. monitoringu (ok. 400 000 zł w skali roku) jest niewielki w porównaniu do kosztów reagowania na zdarzenie zanieczyszczenia środowiska morskiego przez zatopione materiały niebezpieczne. Zaproponował również, aby linki do danych monitoringowych udostępnionych na stronie GIOŚ zostały zamieszczone również na stronie internetowej Zespołu. Przedstawiciel GIOŚ udostępni linki do sprawozdań rocznych z prowadzonego monitoringu.

Ponadto przedstawiciel GIOŚ podzielił się informacjami na temat udziału w Baltic Sea Seminar. Program konferencji koncentrował się na transgranicznych ocenach oddziaływania na środowisko. Poruszono również kwestię ograniczeń w dostępie do danych środowiskowych. Rozważano także możliwość tworzenia otwartych baz danych oraz ograniczenia administracyjne w tym zakresie.

Sekretarz Zespołu uzupełnił informacje dotyczące HECLOM BALEX DELTA 2025 przekazane przez przedstawiciela MSWiA koncentrując się na realizacji scenariusza dedykowanego wyrzuceniu na brzeg zatopionej broni chemicznej.

Przedstawiciel MI DGMiŻŚ poinformował, że z przyczyn formalnych realizacja zadania z bieżącego planu działań Zespołu (Analiza dostępnych danych na temat wraków statków zalegających na obszarach morskich wód wewnętrznych RP w celu wskazania tych, które, ze względu na potencjalne zagrożenie dla środowiska, należałoby zbadać w pierwszej kolejności) uległa opóźnieniu. Jeden z oferentów zgłosił odwołanie do Krajowej Izby Odwoławczej.

20. Sprawy różne / wolne wnioski.

Sekretarz Zespołu poinformował, że 25 czerwca 2025 r. odbyło się IX posiedzenie Morskiego Zespołu Parlamentarnego dedykowane polskiej prezydencji w RPMB. Podczas spotkania poruszono kwestię zatopionej broni konwencjonalnej i chemicznej oraz możliwości neutralizacji wydobywających się z nich toksyn. Sekretarz prześle Członkom Zespołu protokół z posiedzenia.

Sekretarz Zespołu poprosił MON o przekazanie Zespołowi krótkiej informacji na temat ćwiczenia „Żelazny Obrońca”. Przedstawiciel MON prześle wiadomość w tej sprawie pocztą elektroniczną.

Sekretarz Zespołu poinformował, że do Ministerstwa Infrastruktury wpłynęło zapytanie ze strony twórców EMODnet – Human Activities Portal dotyczące możliwości udostępnienia informacji zawartych w bazie zatopionych materiałów niebezpiecznych prowadzonej przez Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej (BHMW). Zgodnie z informacjami przekazanymi przez EMODnet tworzona baza ma zawierać między innymi historyczne dane na temat miejsc zalegania w morzach Europy. Każdy kraj może określić jakie dane i w jakim zakresie chciałby udostępnić. Podstawą tworzonej bazy są już istniejące i opublikowane internetowe bazy danych (np. mapy HELCOM). Sekretarz prześle wniosek Członkom Zespołu z prośbą o przekazanie stanowiska w tej sprawie.

Członkowie Zespołu podjęli temat utylizacji odpadów pochodzących z materiałów niebezpiecznych, w tym koszty, miejsca utylizacji i procedury. Przedstawiciel MSWiA poinformował, że również te kwestie będą przedmiotem ćwiczenia sztabowego BAŁTYK 2025 organizowanego 17 października 2025 r.

Przedstawiciel MON poinformował, że opracowany słownik pojęć i definicji zostanie wydrukowany w IV kwartale 2025 r. i Członkowie Zespołu otrzymają po egzemplarzu publikacji.

21. Zakończenie posiedzenia.

Na tym zakończono posiedzenie Zespołu.

Załączniki do protokołu:

1. Załącznik nr 1 – Lista obecności

Dominika Dłutek-Malinowska

Sekretarz Zespołu

Natalia Zając

Przewodniczący Zespołu

1. Natalia Zając – Ministerstwo Infrastruktury
2. Kamil Rybka – Ministerstwo Infrastruktury
3. Dominika Dłutek-Malinowska – Sekretarz Zespołu; Ministerstwo Infrastruktury
4. Sonia Knobloch-Sieradzka – Ministerstwo Infrastruktury
5. Michał Mazurek – Ministerstwo Infrastruktury
6. Jan Młotkowski – Urząd Morski w Gdyni
7. Zenon Kozłowski – Urząd Morski w Szczecinie
8. Paweł Durys – Ministerstwo Obrony Narodowej
9. Paulina Gonciarz – Ministerstwo Obrony Narodowej
10. Małgorzata Marciniwicz-Mykieta – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
11. Magdalena Kamińska – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
12. Maciej Kapalski – Ministerstwo Aktywów Państwowych
13. Joanna Parkot – Ministerstwo Rozwoju i Technologii
14. Bartosz Kamiński – Wojskowy Instytut Chemii i Radiometrii
15. Maciej Śliwakowski – Wojskowy Instytut Chemii i Radiometrii
16. Maciej Thorz – Ministerstwo Infrastruktury
17. Robert Żurawski – Ministerstwo Infrastruktury
18. Małgorzata Wierzbicka – Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
19. Joanna Szlinder-Richert – Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy
20. Tadeusz Bednarczyk – Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
21. Szymon Bocheński – Ministerstwo Spraw Zagranicznych
22. Artur Rojek – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego